

ADVIESNOTA VOOR HET ALGEMEEN BESTUUR D.D. 6 JUNI 2025

VOORSTEL:

1. In te stemmen met het Aanvullend KRW Uitvoeringsprogramma Aa en Maas en de bijbehorende extra financiële inzet

PROBLEEMSTELLING

Het doel van de Kaderrichtlijn Water (KRW) is het realiseren en behouden van schoon en gezond oppervlakte- en grondwater. Hier hebben we de afgelopen jaren, via de maatregelen uit de WBP's 2010-2015, 1016-2021 en 2022-2027, al veel inzet op gepleegd. Het gaat dan onder andere om de realisatie van meer dan 100 inrichtingsprojecten in onze waterlopen en grote investeringen in het verbeteren van de kwaliteit van het effluent van onze rwzi's. De uiterste deadline voor het realiseren van deze doelstelling is eind 2027. Die deadline komt dichtbij en diverse studies en onderzoeken wijzen uit dat we de doelen niet gaan halen met de inzet die wij en andere partijen al gepleegd hebben en nu plegen. Daarom heeft waterschap Aa en Maas uitgewerkt op welke vlakken we de doelen met de huidige inzet en middelen niet gaan halen, wat het waterschap en/of andere partijen extra kunnen doen om de doelen wel te halen of hoe onderbouwd kan worden waarom de doelen niet gehaald kunnen worden.

De bevindingen staan uitgewerkt in het Aanvullend KRW Uitvoeringsprogramma Aa en Maas (bijlage 1), met als bijlagen een totaaloverzicht van benodigde maatregelen om de KRW-doelen te halen (bijlage 2, met geel gemarkeerd de maatregelen die aanvullend opgepakt worden en prioriteit krijgen) en een analyse van ons handelingsperspectief voor de verschillende KRW-parameters en KRW-waterlichamen (bijlage 3). De vraag ligt voor om in te stemmen met het Aanvullend KRW Uitvoeringsprogramma Aa en Maas (bijlage 1) en de bijbehorende extra financiële inzet.

BEOOGD EFFECT

Beoogd wordt om keuzes te maken voor aanvullende inzet op de KRW om daarmee zo dicht mogelijk bij de KRW-doelen te kunnen komen.

ARGUMENTEN

1. Het Aanvullend KRW Uitvoeringsprogramma dat nu voorligt is het resultaat van een zorgvuldig doorlopen proces

Eind 2023 is een proces gestart om goed in beeld te brengen waar en waarom we KRW-doelen niet dreigen te halen en wat we daaraan kunnen doen. In dit proces is uitgebreid afgestemd met de inhoudelijk deskundigen en gebiedsdeskundigen binnen het waterschap. Er zijn korte lijnen met de andere waterschappen in Noord-Brabant en de provincie over dit onderwerp (onder andere KRW-Impuls Brabant). We werken samen in het Maasstroomgebied en we zijn goed aangehaakt bij landelijke KRW-trajecten. Over de opgave en het Aanvullend KRW Uitvoeringsprogramma is diverse keren afgestemd met het AB. De laatste keer was in het Thema AB van 18 april. Bijlage 4 bevat een overzicht van opmerkingen uit het Thema AB en of/hoe die tot aanpassing in de stukken hebben geleid.

2. Het Aanvullend KRW Uitvoeringsprogramma bevat een zo goed mogelijke balans tussen impact en uitvoerbaarheid

Het is niet mogelijk om alle benodigde aanvullende maatregelen die leiden tot doelbereik voor eind 2027 op te pakken en te realiseren. Er is daarom een selectie gemaakt van maatregelen en acties die we met prioriteit oppakken. Deze maatregelen zijn te vinden in het Aanvullend KRW Uitvoeringsprogramma Aa en Maas (bijlage 1). De selectie van maatregelen is gebeurd op basis van de volgende criteria:

- Impact van een maatregel op het doelbereik
- Prioriteit op de plekken met de ecologisch hoogste waarde en potentieel
- Mate waarin een maatregel ook bijdraagt aan doelen in andere waterlichamen (systeembenadering)
- Mate van no regret: bij twijfel over nut van een maatregel (bv droogvallende beken) minder prioriteit
- Zoveel mogelijk vergroten van aaneengesloten leefgebied voor macrofauna, waterflora, vissen
- Mate waarin een maatregel bijdraagt aan een goede juridische verantwoording
- Efficiënt inzetten van middelen.

Met behulp van deze criteria zijn we gekomen tot een evenwichtig programma dat een impuls geeft aan onze KRW-aanpak op alle facetten: via inrichtingsprojecten in het watersysteem, maatregelen bij de zuiveringen, versterkte inzet via beleid en vergunningverlening, toezicht en handhaving, samenwerking met partners in het landelijk en het stedelijk gebied, extra monitoring.

KANTTEKENINGEN/RISICO'S

1. Ondanks realisatie van het Aanvullend KRW Uitvoeringsprogramma zullen de doelen niet overal in 2027 gehaald worden.

Met de maatregelen uit het Aanvullend KRW Uitvoeringsprogramma zetten we een extra stap richting de doelen. Het is echter niet zo dat we alle maatregelen gerealiseerd krijgen voor eind 2027. Ook andere partijen krijgen niet alles voor eind 2027 gereed. Dat betekent dat we de doelen niet overal zullen halen. De evenwichtige extra inzet vanuit het aanvullend programma helpt wel om zo dicht mogelijk bij de doelen te komen en om op een goede manier verantwoording af te kunnen leggen over waarom we bepaalde doelen niet halen eind 2027.

2. Kwantificering van de impact is lastig

Idealiter zouden we bij alle mogelijke maatregelen aangeven hoe ze bijdragen aan het halen van de KRW-doelen en op basis van heldere kosten en baten keuzes maken. Dit is echter erg complex omdat het over 142 parameters gaat, er allerlei afhankelijkheden tussen parameters zitten en er verschillen bestaan binnen het gebied. In de maatregeltabel (bijlage 2) is per maatregel wel een kwalitatieve inschatting gedaan van de impact op de verschillende parameters:

- Een zwart bolletje betekent geen impact
- Geel/oranje betekent beperkte impact
- Groen betekent grote impact

Met die impact is rekening gehouden in het prioriteren van de maatregelen.

3. Het Aanvullend KRW Uitvoeringsprogramma is niet in beton gegoten

Met het instemmen met het Aanvullend Uitvoeringsprogramma wordt richting gegeven aan de aanvullende inzet op de KRW. Bij de verdere uitwerking van de maatregelen zullen sommige maatregelen niet uitvoerbaar blijken of anders ingevuld moeten worden. Daar waar dit beslissingen betreft die echt een koerswijziging inhouden of financiële impact hebben zal dat worden afgestemd met het AB. Kleine bijstellingen vallen onder de verantwoordelijkheid van het DB. Via de P&C cyclus (met bestuursverslag en jaarverslag) zal verantwoording worden afgelegd over de voortgang van de realisatie van het Aanvullend KRW Uitvoeringsprogramma.

FINANCIËN/SUBSIDIES/PROJECTENBOEK

Veel van de maatregelen en acties uit het Aanvullend KRW Uitvoeringsprogramma lopen al, kunnen met bestaande capaciteit worden opgepakt of kunnen worden opgepakt door herprioritering. Dit geldt niet voor alles. In tabel 1 is opgenomen voor welke onderdelen extra geld of capaciteit nodig is, met een onderscheid in structurele extra kosten en incidentele kosten.

Via dit voorstel wordt gevraagd om in te stemmen met het Aanvullend KRW Uitvoeringsprogramma Aa en Maas en de bijbehorende extra financiële inzet hiervoor. De extra financiële middelen voor 2026 en verder zijn opgenomen in de Concept-Voorjaarsnota 2025 die in de AB-vergadering van 4 juli wordt besproken. De Voorjaarsnota wordt vervolgens uitgewerkt in de Programmabegroting voor 2026 en verder, zodat de extra benodigde middelen vanaf 1 januari 2026 beschikbaar kunnen zijn.

Gelet op de urgentie van de KRW wachten we niet tot 1 januari 2026 met het oppakken van de aanvullende activiteiten. We starten hier zo snel mogelijk mee. Dit betekent dat we ook in 2025 al aanvullende kosten zullen maken. We vangen de aanvullende kosten zoveel mogelijk binnen de bestaande begroting op (bijvoorbeeld door prioritering), maar voorzien dat dit niet volledig zal lukken. Bij het Bestuursverslag 2025 wordt in beeld gebracht hoeveel extra middelen er in 2025 voor de KRW nodig zijn bovenop wat er begroot is. Dit wordt indien nodig via een Begrotingswijziging geformaliseerd (AB-vergadering van 10 oktober 2025).

Naast extra middelen in de exploitatie, zijn er ook aanvullende investeringen nodig. De inschatting is dat het opgeteld om circa € 35 miljoen aan extra (netto) investeringen gaat voor de projecten die prioriteit krijgen en zo spoedig mogelijk worden gestart. Dit is exclusief de investeringen die samenhangen met de keuzes in de Afvalwaterstrategie 2.0.

De extra investeringen die samenhangen met het Aanvullend KRW Uitvoeringsprogramma zullen meegenomen worden in het doorgerekende investeringsvolume bij de Programmabegroting 2026.

Tabel 1: Extra middelen per thema en activiteit

Thema	Expl. (Euro) Struct.	Expl. (Euro) Incid.	activiteit
VTH		100k	Advisering omgevingsdiensten bij indirecte lozingen
Stedelijk afvalwater	125k 100k 50k	50k	Extra monitoring rondom rwzi's, plus op influentstrategie Brononderzoek bebouwd Procesoptimalisatie rwzi ammonium Concretisering extra buffercapaciteit ammonium
Inrichting	200k 150k	100k	Oppakken nog niet gestarte projecten Kwaliteitsverbetering in 3 gebieden Verkenning ontvlechting Helmond
Grondwater			Inzet kwelherstel Goorloop en Esperloop: investeringen met impact na 2027
Beheer en Onderhoud			Afvoeren maaisel: eerst pilots Aanpak krappe waterlopen: investeringen met impact na '27
Monitoring en Onderzoek	100k 100k 50k	50k	Brononderzoek PAK's e.d. Brononderzoek ism agrariërs (N,P + gbm) Grenspunten extra monitoring + analyse Extra capaciteit
Samenwerken	50k 50k	50k	Versterken samenwerking en advisering landbouw Versterken samenwerking en advisering gemeente
Verantw/Juridisch		150k	In beeld brengen juridische risico's + capaciteit verantwoording
Totaal	975k	500k	

BIJDRAGE DUURZAAM WATERSCHAP

Het Aanvullend KRW Uitvoeringsprogramma Aa en Maas draagt bij aan het realiseren van schoon en gezond grond- en oppervlaktewater.

UITVOERING/VERVOLG

Er is binnen het waterschap een structuur georganiseerd om ervoor te zorgen dat de activiteiten uit het Aanvullend KRW Uitvoeringsprogramma opgepakt en aangestuurd worden.

Via de Planning en Control Cyclus (Bestuursverslag en Jaarverslag) zal het AB op de hoogte gehouden worden van de voortgang.

COMMUNICATIE/PARTICIPATIE

Na instemming van AB zal er een actieve persbenadering zijn vanuit Aa en Maas om zo duidelijk te maken hoe wij extra inzetten op schoon en gezond water.

Inhoudelijk stemmen we uitgebreid over het Aanvullend KRW Uitvoeringsprogramma af met onze partners. Dit doen we in verschillende ambtelijke en bestuurlijke gremia (zoals Regio Noordoost Brabant, Bestuurlijk Overleg Transitie Landbouw, verschillende Gebiedsgerichte Aanpakken, etc.). We zetten in het bijzonder sterk in op gemeenten. Dit proces van communiceren met partners over de KRW is al gestart en zetten we versterkt door na besluitvorming over het Aanvullend Uitvoeringsprogramma.

BIJLAGEN

- 1: Aanvullend KRW Uitvoeringsprogramma Aa en Maas
- 2: Maatregeltabel (bijlage bij Aanvullend Uitvoeringsprogramma)
- 3: Analyse Handelingsperspectief KRW (bijlage bij Aanvullend Uitvoeringsprogramma)
- 4: Overzicht opmerkingen uit Thema AB 18 april 2025

VERSIEDATUM

6 mei 2025

AB-BESLUIT

ONDERWERP:

Aanvullend KRW Uitvoeringsprogramma Aa en Maas

AGENDAPUNT:

BESLUITNUMMER:

INVESTERINGSBESLUIT:

[Indien van toepassing, hier het nummer dat staat vermeld op de financiële paragraaf weergeven.
De financiële paragraaf wordt door financiën opgesteld.]

Het Algemeen Bestuur van waterschap Aa en Maas;
gelezen het voorstel van het Dagelijks Bestuur van 6 mei 2025 ;
gezien het advies van de commissies Watersysteem en Waterveiligheid, Waterketen en
Duurzaamheid en Algemene en Financiële Zaken van 15 mei 2025

overwegende dat er extra inzet vanuit waterschap Aa en Maas nodig is om eind 2027 zo dicht
mogelijk bij de KRW doelen te komen

BESLUIT:

In te stemmen met het Aanvullend KRW Uitvoeringsprogramma Aa en Maas en de bijbehorende
extra financiële inzet.

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur in zijn openbare vergadering van 6 juni 2025,

De secretaris,

De dijkgraaf,

Peter Verlaan

Mario Jacobs